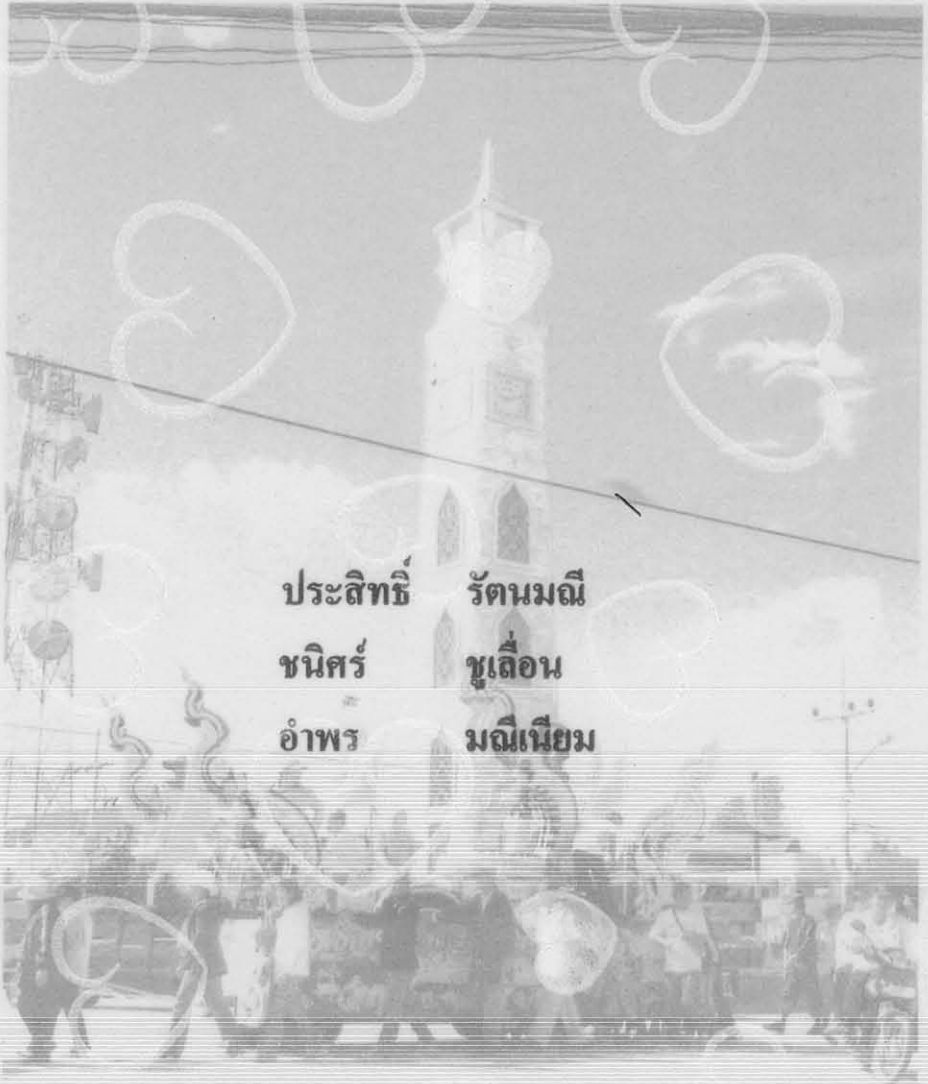


รายงานการวิจัย

รูปแบบการจัดการทางสังคมของชุมชนชาวพุทธวัดมอญลินทวาปีวิหาร
เพื่อการดำรงอยู่ด้านประเพณี และวัฒนธรรมในสถานการณ์ปัจจุบัน



ประสิทธิ์ รัตน์มณี
ชนิษฐ์ ชูเดือน
อำพร มณีเนียม

รายงานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากเงินรายได้ส่วนกลางมหาวิทยาลัย
เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประจำปี 2549

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดการทางสังคมของชุมชนชาวพุทธวัดมุนจลินทวาปีวิหาร เพื่อการดำรงอยู่ด้าน ประเพณี และวัฒนธรรมในสถานการณ์ปัจจุบัน
ทีมวิจัย	นายประสิทธิ์ รัตนมณี, นายชนิษฐ์ ชูเลื่อน และนายอำพร มณีเนียม
แหล่งทุน	สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2549.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการทางสังคมของชุมชนชาวพุทธวัดมุนจลินทวาปีวิหาร เพื่อการดำรงอยู่
ด้านประเพณีและวัฒนธรรมในสถานการณ์ปัจจุบัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนชาวพุทธ
เกี่ยวกับการจัดการทางสังคม และรูปแบบการจัดการทางสังคมด้านประเพณีและวัฒนธรรมประจำปีใน
สถานการณ์ปัจจุบัน พื้นที่ศึกษาคือชุมชนชาวพุทธวัดมุนจลินทวาปีวิหาร เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์
สัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. การจัดการทางสังคมของชุมชนชาวพุทธวัดมุนจลินทวาปีวิหารมีมาตั้งแต่อดีต ด้วยการนำต้นทุนทาง
สังคมทางด้านความเชื่อ ประวัติศาสตร์ อาชีพ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และประวัตินุคคลสำคัญ นำมา
จัดการทางสังคมตามรูปแบบของการแสดงออกด้วยความเคารพนับถือ และความกตัญญูกตเวที เช่น
อนุสาวรีย์บรรพบุรุษ อนุสรณ์เจ้าพ่อเสือ วัดมุนจลินทหลวงปู่ทวดนวล และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น ปัจจุบัน
สถานการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อสังคมชาวพุทธบริเวณนี้ การจัดการทางสังคมได้แปรเปลี่ยนรูปแบบ
เน้นการสร้างงาน สร้างรายได้ เช่น ชมรมผู้สูงอายุการผลัดดอกไม้จันทร์ การนวดแผนโบราณ และกลุ่ม
อาชีพประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ด้วยขี้เลื่อย เป็นต้น โดยมีเจ้าอาวาสสนับสนุนด้านเงินทุน และหน่วยงานราชการ
สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการเป็นครูฝึกหัดอาชีพ โดยมีประธานชุมชนเป็นผู้วางแผนขับเคลื่อน
กระบวนการทางสังคมด้วยการเขียนของบประมาณการจัดทำโครงการ และใช้พื้นที่บริเวณวัดเป็น
จุดศูนย์กลางการรวมกลุ่มของชุมชน

2. การจัดการด้านประเพณีและวัฒนธรรมประจำปีของชุมชนชาวพุทธวัดมุนจลินทวาปีวิหารใน
สถานการณ์ปัจจุบัน รูปแบบประเพณีด้านพิธีกรรมชุมชนอีกแนวทางปฏิบัติตามวิถีทางของบรรพบุรุษ มีการ
เปลี่ยนแปลงไปบ้างตามโครงสร้างกลไกทางสังคม และสถานการณ์ความไม่สงบ ชุมชนนิยมใช้สถานที่
ภายในวัดในการประกอบพิธีกรรม เช่น งานศพ งานบวช และช่วงเวลาการสวดพระอภิธรรม การเวียนเทียน
จะกำหนดเวลาในช่วงเวลาเย็น การมีประธานและคณะกรรมการชุมชนดำเนินงานขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ
ภายในชุมชน ทำให้การประสานงานระหว่างวัด ชุมชน และหน่วยงานราชการ เอกชน องค์การบริหารส่วน
ตำบล สภาวัฒนธรรมจังหวัด และเทศบาลอำเภอหนองจิก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านประเพณีร่วมกัน
การจัดการทางสังคมด้านประเพณีและวัฒนธรรมเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ชุมชนกับชุมชน
ชุมชนกับหน่วยงานราชการ รูปแบบกิจกรรมกึ่งบันเทิงเข้ามาหนุนเสริม สร้างสีสัน ความสัมพันธ์
ความสามัคคีระหว่างกันมากขึ้น เป็นการคลี่คลายทางวัฒนธรรมด้านมิติความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ อิงอาศัยกับ
หน่วยงานราชการเข้ามาหนุนเสริมด้านงบประมาณ การแข่งขัน การประกวด เพิ่มรูปแบบสีสัน ความ
สนุกสนาน แต่รูปแบบพิธีกรรมอันเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิม เช่น การทำขนมเดือนสิบ การร่วมกันสร้างเรือพระ
การเล่นน้ำสงกรานต์ภายในวัด เป็นต้น เริ่มเลือนหายไปจากชุมชน

Abstract

This research is about the pattern of social management of Wat Mujjalinthavapivihara Buddhist society to sustain tradition and culture at nowadays situation. The objective of this research is to study about Buddhist society which concerns social management and the pattern of yearly traditional and cultural management at the present. Buddhist community at Wat Mujjalinthavapivihara is the research area for collecting data by observation, interview and small meeting group. The finding and criticisms were described.

1. Social management of the Buddhist community appeared since the past by combining of several sources such as belief, history, occupation, antique and famous person's records to be the format or pattern for social management which follows the pattern of not only the believable display and respect but also gratefulness such as forebear monument, sacred object of Luangpootuad-nuan and local museum. Nowadays, the agitative events affect the Buddhist community. Therefore, the pattern of social management has been changed by emphasizing on supporting of local career and therefore income rising. Those activities were set in different forms depending on the objective of each project such as Sajatanakorn group, Moleetammapinit charity, co-operative community, aged club for hand made product, traditional massage, occupation class for making sawdust product and community sport court. The financial support for all activities come from Wat Mujjalinthavapivihara's abbot. Besides, all career groups are trained by specialists from governmental organizations. Furthermore, the president of community is the person who take responsibilities for not only planning and driving all social activities but also providing budget for each project while Wat Mujjalinthavapivihara is the community centre for meeting.

2. In case of yearly cultural and traditional management and the ritual pattern of Wat Mujjalinthavapivihara Buddhist society at the present situation have followed ancient people with some changes depending on social structure and discomposure situation. The temple, Wat Mujjalinthavapivihara, is the meeting centre for any ritual activities such as funeral, ordainment and monks' activity at night. In addition, the light wave rite will be done in the afternoon. Besides, the president and committee of community are very helpful for driving any concerned activities and cooperating between temple, community and other organizations such as agency, private company, subdistrict administrative organization, cultural council of province and Nongjig district municipality to cooperate all concerned ritual or traditional activities. Traditional and cultural society management emphasizes on the relationship between temple and community,

community and community, community and agencies. Nowadays, the rites become more entertaining not only to raise relationship and unity between each other but also to decrease cultural tension. Furthermore, the sport competition and traditional, and other, contests help to be more enjoyable but decrease original culture and tradition such as type of ritual foods and desserts, Reuaphra making and Songgran festival that used to take place in the temple.